

El mosso del Pla del Gol

Olvan

Ubicació

Comarca: Berguedà

Coordenades:

Latitud: 42.07119493134

Longitud: 1.8711619911079

UTM Est (X): 406616

UTM Nord (Y): 4658297

Classificació

Número de fitxa 08144 - 251

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Tradició oral

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: es conserva especialment en reculls bibliogràfics.

Protecció Inexistent

Accés Fàcil

Ús actual: Cultural

Titularitat Pública

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Data de registre de la fitxa: dv., 28/05/2021 - 00:00

Descripció

La llegenda, que ha estat recopilada i adaptada per Albert Rumbo, narra la història d'un mosso que havien tingut a la masia del Pla del Gol. Sintèticament la narració conta que, com era comú en moltes masies, aquesta comptava amb un mosso que any rere any hi feia estava en els períodes de més feina. El mosso era una persona molt complidora i treballadora, raó per la qual quan hi feia estada era com un més, fent vida a la casa mateixa, menjant amb la família i dormint en una habitació a la casa, a diferència del que era habitual en aquests casos en que dormien a les pallisses, estables o corts. Un any en arribar el mosso, el Sidro, el masover, va quedar sorprès per l'estat en que es trobava, molt encorbat i demacrat, quan sempre

havia estat una persona alta, forta i valenta. El Sidro va demanar-li que li succeïa, el noi va contestar que no n'estava pas de malalt i que el metge només li havia sabut respondre que tot plegat devia ser cosa de bruixeria. Li explicà que feia entorn a mig any que, “quan se n'anava a dormir, semblava com si l'amal·lonessin; rebia cops a tort i a dret, i duia el cos ple de morats. El més curiós del cas, però, era que per més que intentava tornar-s'hi mai arribava a tocar ningú, i quan aconseguia encendre una espelma comprovava que, es trobés o es trobés, no hi havia ningú amb ell, estava ben sol. I això li passava tan si dormia en una habitació com en una pallissa, i li havia succeït a totes les cases on havia treballat des d'aleshores ençà. Davant l'escepticisme del Sidro, el jove li va ensenyar el pit i l'esquena, i el masover va quedar esgarriat dels cops que s'hi veien.” Davant d'aquest fet, el mosso va fer-li saber que si ho preferia es busqués un altre mosso. El Sidro “li va dir que no hi patís, que si això era cosa de Bruixes ben aviat s'acabaria, que ell no hi creia pas en aquestes històries.”

La primera nit, els sorolls provinents de l'habitació del mosso van despertar el Sidro, que va adreçar-se a l'habitació, quan per fi va aconseguir que el soroll finalitzés i que el mosso obrís la porta, va poder comprovar que no hi havia ningú però que era com si el mosso hagués rebut una forta pallissa. Els mateixos fets van succeir la nit següent.

El Sidro preocupat, va fer una proposta al mosso que per tal de poder-lo ajudar i comprovar que succeïa, si ell hi accedia li demanà de poder-se quedar a l'habitació durant la nit. “Quan es varen reiniciar els cops i el jove va començar a cridar novament. El Sidro es va afanyar a encendre una espelma que s'havia procurat per tal d'escatir quin era aquell misteri, però un cop va tenir un xic de llum per albirar-ho va quedar ben esglaiat. A l'habitació no hi havia ningú més que ell i el mosso; ell assegut en una cadira als peus del llit i el mosso estirat damunt del catre. De tant en tant se sentien cops que el masover no podia endevinar d'on sortien i, seguidament, el mosso es recargolava de dolor enmig d'uns crits espantosos. Malgrat que el Sidro el sacsejava i l'intentava despertar, el noi va continuar dormint fins que, com ja havia passat les dues nits anteriors, al cap d'una estona es va despertar, amal·lonat novament i sense cap presència física que expliqués el què havia passat.”

No podent resoldre la situació, al matí següent el Sidro va consultar amb el mossèn que “li va explicar que ell havia conegut molts casos semblants i que normalment eren fruit d'embruixaments.”

El Sidro no volent veure patir el mosso, li va demanar que marxés pagant-li el convingut per tota la temporada.

“El mosso va marxar aquell mateix dia, després de dinar, i des de l'era el masover li va dir que no s'oblidés de tornar-hi l'any vinent, que l'esperaven per feinejar. Al cap d'uns dies, però, un tragner que venia del Bages i va fer parada al Pla del Gol els va explicar que aquell mosso que havien tingut a la casa durant tants anys havia mort, corsecat, mentre dormia, i que l'amo de la casa on havia passat tot li havia explicat que semblava talment com si l'estomaquessin mentre era al llit.”

Observacions:

El text de la descripció de la llegenda ha estat facilitat per l'arxiver i estudiós de la cultura popular, Albert Rumbo, a partir del recull de llegendes realitzat pel mateix autor.

Bibliografia

RUMBO, Albert: Recull de llegendes berguedanes. (Treball inèdit, pendent d'edició)